

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
plastyki w klasach VI i VII
szkoły podstawowej

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu przez Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile

SCENARIUSZ

Autor: Magdalena Kozak-Jabłońska

nauczyciel doradca metodyczny w zakresie przedmiotów artystycznych

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA:

uczniów szkół podstawowych kl. 6 - 7

PROWADZONYCH PRZEZ:

nauczyciela plastyki

KONCEPCJA PAKIETU:

Interdyscyplinarność w kształceniu dzieci i młodzieży jest wartością, którą należy pielęgnować i rozwijać. Treści przekazywane na różnych przedmiotach często w odbiorze uczniów zostają jako zbiór informacji adekwatnych tylko i wyłącznie dla jednej dziedziny. Edukacja powinna wskazywać na to, że wiedza to zbiór naczyń połączonych, a treści prezentowane na lekcjach pięknie się ze sobą łączą, przenikają, uzupełniają, pozwalają głębiej i dokładniej poznać dane zagadnienie. Przetwarzanie treści, praca z nimi, ich korelacja ma ogromny wpływ na rozwijanie procesów poznawczych, doskonalenie umiejętności uczenia się, organizowanie posiadanej wiedzy, zapamiętywanie. Stąd pomysł, żeby działania na lekcji plastyki były ogniwem podsumowującym treści poznane na lekcjach języka polskiego i matematyki. Zaproponowane aktywności wymagają pracy narzędziami, które uczniowie mogą wykorzystać do działań twórczych w zakresie grafiki użytkowej – dziedziny, która jest wszechobecna w życiu społecznym. Zewsząd otaczają nas znaki plastyczne, skrócone formy wypowiedzi graficznej, infografiki, plakaty, ulotki. Zatem obok wartości organizowania i przetwarzania treści uczniowie doskonalić będą swoje umiejętności w zakresie projektowania i tworzenia form grafiki użytkowej, które to z pewnością wzbogacą ich kompetencje.

TEMAT:

Człowiek poszukujący na podstawie dokonań Leonarda da Vinci.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE:

„II. - Doskonalenie umiejętności plastycznych – ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych.

III. - Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu kultury plastycznej, jej narodowego i ogólnoludzkiego dziedzictwa kulturowego.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- I.2. - rozróżnia cechy i rodzaje kompozycji w naturze oraz w sztukach plastycznych (odnajduje je w dziełach mistrzów, a także w tworcach i zjawiskach przyrody); tworzy różnorodne układy kompozycyjne na płaszczyźnie i w przestrzeni (kompozycje otwarte i zamknięte, rytmiczne, symetryczne, statyczne i dynamiczne); ustala właściwe proporcje poszczególnych elementów kompozycyjnych, umiejętnie równoważy kompozycję, wykorzystując kształt i kontrast form;
- II.4. - projektuje graficzne formy użytkowe (zaproszenie, okładka, plakat); kształtuje przestrzenne formy dekoracyjne i scenograficzne – indywidualnie i w zespole;
- II.6. - stosuje różnorodne techniki plastyczne (proste techniki graficzne, rzeźbiarskie, malarskie, elementy obrazowania cyfrowego fotograficznego i z wykorzystaniem wybranych graficznych programów komputerowych);
- III.5. - rozpoznaje wybrane, najbardziej istotne dzieła z dorobku innych narodów;
- III.6. - rozumie i charakteryzuje na wybranych przykładach z różnych dziedzin pojęcie stylu w sztuce.”¹

METODY PRACY:

- metoda odwróconej lekcji;
- metoda poszukująca:
 - korzystanie ze źródeł informacji, selekcja, porządkowanie informacji;
- metoda podająca:
 - metoda programowana,
 - instrukcja,

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (DZIENNIK USTAW 2017 R. POZ. 356)

- pogadanka;
- metoda praktyczna:
 - projektowanie;

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- aplikacja <https://www.canva.com/> [dostęp: 18.10.2021];
- aplikacja <http://weavesilk.com/> [dostęp: 18.10.2021];
- komputer lub tablet;
- domena publiczna;

PRZEWIDYWANY CZAS:

90 min.

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Lekcja wymagać będzie od ucznia przygotowania w postaci przypomnienia realizowanych na lekcjach języka polskiego oraz matematyki treści dotyczących renesansu oraz postaci Leonarda da Vinci – jego życia i dorobku twórczego. Ważne jest, aby nauczyciel wskazał na humanistyczny charakter jego dokonań – mnogość zainteresowań, poszukiwania rozwiązań, eksperymenty, szerokie horyzonty, wiele dziedzin, w których prowadził swoje badania. Uczniowie mogą korzystać z notatek własnych, zeszytów przedmiotowych, książek, wydruków komputerowych.

Wstęp:

Cel: Przypomnienie i uporządkowanie wiadomości o Leonardzie da Vinci i epoce renesansu.

Uczniowie rozkładają przyniesione przez siebie materiały. Na podstawie tych materiałów i swojej wiedzy odpowiadają na pytania nauczyciela.

N: Na lekcjach matematyki i języka polskiego omawialiście postać Leonarda da Vinci.

Proszę przypomnijcie:

- W którym wieku żył artysta?
- Jaka to epoka w historii kultury?
- Jaki był ideał człowieka w renesansie?
- Kim był humanista?
- Czy bohatera naszej dzisiejszej lekcji możemy nazwać humanistą? Uzasadnij swoją wypowiedź.

- Jakie dzieła Leonarda da Vinci pamiętacie z poprzednich lekcji? Podajcie tytuły. Jeżeli w swoich zasobach macie reprodukcje tych dzieł, zaprezentujcie je klasie. Może wiecie także, gdzie dzisiaj znajdują się te dzieła? (Jeżeli uczniowie nie posiadają reprodukcji wymienionych dzieł, nauczyciel może wyszukać je w Internecie i zaprezentować klasie).
- Czy jakieś dzieło mistrza mamy w polskich zbiorach? Jeżeli tak, to jakie i gdzie można je zobaczyć?

Część główna lekcji:

Cel: Uczeń rozróżnia cechy kompozycji symetrycznej w pracach Leonarda da Vinci.

Tworzy kompozycje, w której stosuje zasadę symetrii przy użyciu aplikacji

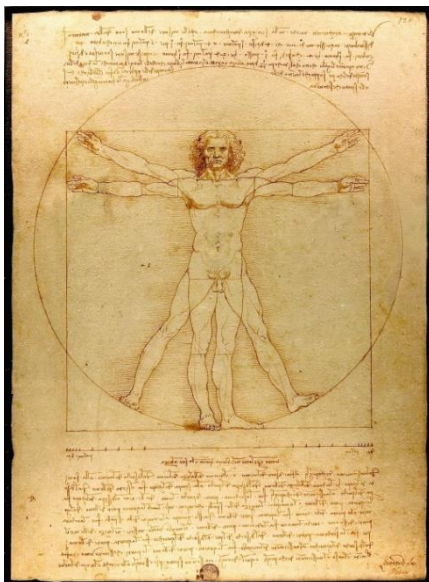
<http://weavesilk.com/> [dostęp: 18.10.2021];

Tworzy interaktywny plakat, dzieli treści na kategorie, pracuje w grupie.

N: Jedną z zasad, które są wspólne dla matematyki i plastyki, jest zasada symetrii.

Leonardo bardzo często stosował ją w swoich pracach.

Nauczyciel prosi uczniów, aby wymienili przynajmniej dwa dzieła, w których ta zasada została przez artystę zastosowana.

Legenda: *Proporcje ciała ludzkiego wg Witruwiusza* – rysunek ołówkiem i atramentem wykonany przez Leonarda da Vinci

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Leonardo_da_Vinci [dostęp: 18.10.2021].

Domena publiczna.

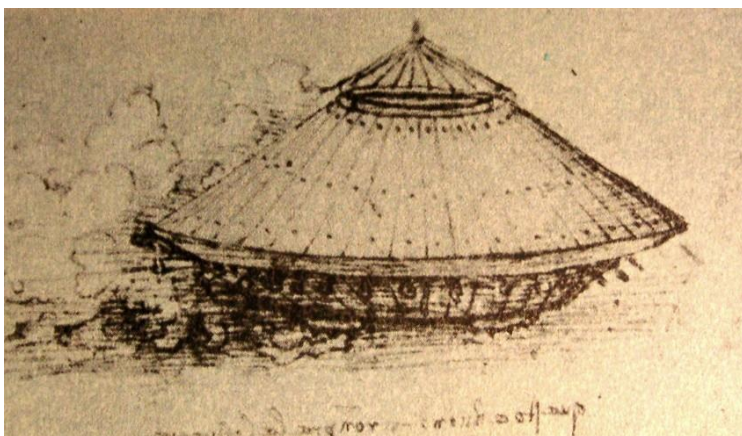

Legenda: *Ostatnia wieczerza* - fresk namalowany przez mistrza w refektarzu klasztoru Dominikanów w Mediolanie

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Leonardo_da_Vinci [dostęp: 18.10.2021];

Domena publiczna.

Kolejne przykłady podaje nauczyciel:

Legenda: Projekt czołgu wykonany przez Leonarda da Vinci

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Leonardo_da_Vinci [dostęp: 18.10.2021].

Domena publiczna.

Legenda: Projekt pawilonu ogrodowego wykonany przez Leonarda da Vinci

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Leonardo_da_Vinci [dostęp: 18.10.2021].

Domena publiczna.

Po omówieniu przykładów nauczyciel podaje uczniom link do narzędzia z komentarzem:

N: Teraz wy zamienicie się w artystów i stworzycie dzieło z zastosowaniem symetrii. Możecie stworzyć kilka prac, a tę, którą uznacie za najciekawszą, pobierzcie jako plik w formacie jpg.

- <http://weavesilk.com/> [dostęp: 18.10.2021];

Nauczyciel demonstruje i omawia zasady działania aplikacji i daje uczniom 10 minut na pracę z narzędziem. Po wykonaniu zadania uczniowie umieszczają swoje prace w formacie jpg na wybranej przez nauczyciela tablicy wirtualnej (np. *padlet*).

Kolejnym etapem części głównej lekcji jest stworzenie interaktywnego plakatu edukacyjnego z wykorzystaniem materiałów, które uczniowie przygotowali i przynieśli na lekcję. Narzędziem, które do tego posłuży będzie *Canva* <https://www.canva.com/> [dostęp: 18.10.2021]. Uczniowie dzielą treści na kategorie: życie artysty, słynne dzieła, dziedziny, w których tworzył, wynalazki, ciekawostki.

Nauczyciel tworzy wirtualną klasę i udostępnia uczniom link do edycji, dzieląc ich wcześniej na trzyosobowe zespoły. Każdy zespół współtworzy jeden plakat, wykorzystując przygotowane wcześniej materiały. Plakat może zawierać: pola

tekstowe, reprodukcje, grafiki, filmy edukacyjne. Nauczyciel zwraca uwagę na zrównoważone wykorzystanie elementów graficznych i pól tekstowych, kompozycję, zastosowane barwy, umiarkowanie w stosowaniu ozdóbek, czytelność i równowagę kompozycji.

Praca z uczniami z SPE – nauczyciel sprawdza stopień zrozumienia polecenia, sprawdza etapy pracy, udziela wskazówek w razie potrzeby.

Część końcowa lekcji

Cel: Podsumowanie pracy uczniów, ewaluacja.

Uczeń dokonuje oceny prac z elementami oceny koleżeńskiej.

Podsumowaniem lekcji jest prezentacja plakatów i omówienie ich zakresu merytorycznego i graficznego.

Efekt pracy uczniów może być wzmocniony poprzez wydruk plakatów i umieszczenie ich na szkolnej gazecie lub wykorzystanie do stworzenia prezentacji lub wystawy dotyczącej wielkiego humanisty.

EWALUACJA ZAJĘĆ:

Ewaluację będzie stanowiła ocena koleżeńska dokonana podczas części końcowej lekcji poprzez omówienie zgodności pracy z kryteriami:

- zrównoważona kompozycja (równowaga pól tekstowych i elementów graficznych)
- czytelność przekazu,
- podział na 5 kategorii (życie artysty, słynne dzieła, dziedziny, w których tworzył, wynalazki, ciekawostki),
- zgodność z tematem.

BIBLIOGRAFIA/NETOGRAFIA:

1. Babiarz J., (2017) *Kim oni są? Artyści*, Warszawa: Wydawnictwo SBM,
2. Danieluk M., (2019) *Tik w pigułce. Narzędziownik nauczyciela*. Poznań: Centrum Rozwoju Edukacji Edicon sp. z o. o,
3. Hodge S., (2020) *Sztuka. 50 idei, które powinieneś znać*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN SA,
4. Jędrzejewski K., (2010) [red.] *Niezwykłe biografie – kolekcja dla dzieci i młodzieży*. Leonardo da Vinci, Warszawa: Bellona SA,

5. Olczak M., (2011) *Postawa twórcza*, Gdynia: Novae Res – Wydawnictwo Innowacyjne,
6. https://pl.wikipedia.org/wiki/Leonardo_da_Vinci [dostęp: 18.10.2021],
7. <https://domenapubliczna.org/zasoby/> [dostęp: 18.10.2021].